

STEFAN
MARKOVIĆ

**POKOJNIK
DRUGOG REDA**

■ Laguna ■

Copyright © 2022, Stefan Marković
Copyright © ovog izdanja 2022, LAGUNA

*Tamari,
koja me je toliko puta vraćala iz mrtvih*

*Te patnje breme nosičeš neprestano, jer oslobodilac ti
ne rodi se još.*

Eshil

*Možda čoveku ne treba toliko da bude voljen, koliko
da bude shvaćen.*

Džordž Orvel

*Past će sve maske
međ četiri crnolakirane daske
gdje kraljevi i hulje
u crno bulje.*

Miroslav Krleža

Sadržaj

Prvi deo: Primate moje saučesće	11
Drugi deo: Podgrejani leševi	105
Treći deo: Operacija Opelo	195
Epilog: Mast mortem.	235

PRVI DEO

PRIMITE MOJE SAUČEŠĆE

- O smeloj odluci jednog pokojnog glumca i njegovom hroničnom bolu u leđima*
- O jednom pokvarenom satu*
- O jednoj sahrani koja preti da pođe po zlu*
- O jednoj udovici koja se drži običaja*
- O mladoj novinarki i nesvakidašnjem novinarskom zadatku*
- O pozorištu koje postaje bioskop za smešne filmove*
- O jednoj izjavi za TV koja sve menja*
- O jednom psu koji ne ume da pronađe hranu, ali pronalazi grobove*
- O kartonskoj maski koja se smeje*
- O neočekivanom društvu na grobu*

1

Na dan svoje sahrane Petar Petrović zvani Puška doneo je najvažniju odluku u životu – čvrsto je rešio da ne bude pokopan.

Sve je počelo tog jutra, koje je proveo u razmišljanju da li je umro dva ili tri dana ranije, jer mu je u mračnoj i tesnoj utrobi zamrzivača gradske mrtvačnice bilo teško da odredi vreme. Znao je samo da ga je srčani udar tresnuo na probi pozorišne predstave, u kojoj je imao tek beznačajnu ulogu vojnika sa dve replike i jednim pucnjem iz puške.

Znači, bio je radni dan, pomislio je Puška. Šteta što nisam doživeo vikend.

Puška je iza sebe ostavio suprugu, dvadesetttrogodišnjeg sina i radno mesto večito honorarnog glumca u Narodnom pozorištu, gde je godinama igrao beznačajne role koje su se uglavnom svodile na ispaljivanje čoraka iz teatarske rekvizite po kojoj je i dobio nadimak. Imao je i dve epizodne uloge u serijama – u kojima je takođe pucao – i jednu reklamu za lekoviti čaj od divljeg kupusa.

Za jednog četrdesetšestogodišnjeg hipohondra koji je paničio i kada ga zakači najobičniji grip, Puška je u početku

prilično mirno podnosio smrt. Sa jedne strane, osetio je olakšanje koje se, primera radi, oseti nakon vađenja zuba, jer više nije morao da strepi od kakve boljke ili nesreće koje bi prethodile upokojenju; ta *tehnikalija* je rešena. Sa druge strane, njegov kraj značio je kraj i svim mukama koje život nosi – raspravama, jurnjavi za parama, poniženjima – a sa treće i verovatno presudne strane, Puška je bio jedan od onih ljudi koji su se bespogovorno mirili sa situacijom, ma kako ona nepovoljna bila po njega. On je uvek znao gde mu je mesto.

Što se mora, mora se. Smrt – smrt. Nije na meni da se bunim, mislio je Puška. Ja sam sada mrtav, a na mrtvima je da leže, ćute i ne prave se mnogo pametni.

Bilo je jutro kada su ga dvojica radnika mrtvačnice u isflekanim plavim mantilima izvukli iz komore. Smrdeli su na rakiju i cigarete. Siva svetlost, poput bolesne nade, probijala se kroz odškrnuti prozor suterena i padala na bele pločice i metalne krevete. Svež vazduh prohladnog jesenjeg dana koji je ulazio unutra nije uspeo da istisne vlažni zadah rakije i smrti koji se besomučno širio ovom prostorijom.

Na suvonjavo telo, sa koga je jedino štrčao stomačić, radnici su mu navukli crno odelo, jedno od dva koja je nosio po svadbama, slavama i premijerama predstava u kojima je glumio. Lenjo su mu očešljali tamnu kosu koja je u delu iznad zulufa već bila seda. Naočare za vid sa debelim crnim ramom stavili su mu u unutrašnji džep sakoa. Stariji od ove dvojice radnika mrtvačnice, spretno i bez reči, iz džepa Puškinih pantalona izvuče hiljadu dinara, koje mu je supruga Dara ostavila da mu se *nađu na onom svetu*. Vešto ih je prebacio u svoj džep.

U kakvom to pokvarenom svetu živimo, čovek ni u smrti nije pošteđen lopova!, pomisli Puška. Treba im pokazati!

Međutim, taj ne bi mrdnuo ni da je bio živ. Još bi im se i izvinio, samo da ne uđe u kavgu.

Zatim je ovaj smutljivi radnik iz plastične kese, iz koje je prethodno izvukao odelo, trgnuo Puškin ručni sat sa crnim kaišem. Odmerio ga je studiosno kao nekakav časovničar, pa kada je video da nema bogzna kakvu vrednost, opsova sebi u bradu.

„Vidi ovo... Vidi ovo, molim te“, držao je časovnik za kaiš poput mrtvog miša za rep. „Nekad su, bre, bile devize, dukati, zlatni lanci, zlatno prstenje, zlatni zubi... Zlatno vreme bilo, brate moj. Okite telo kô da ide na vašar, a ne pod zemlju. Nekad se znao red, a sad ovo...“, reče i nabi sat ridobradom kolegi pod nos. „A sad pokvareni satovi. Ovo je bruka i sramota.“

Ridobradi je ćutke slušao.

„Očeš sat?“, bio je uporan.

Ridobradi zapali cigaretu, i kroz oblak dima, mršteći se, samo odmahnu glavom.

„Normalno da nećeš ovaj buvljakaner. Pa čak ni ti, prijatelju, nisi toliko glup“, naceri se ovaj.

Ne diraj sat, lopino, bunio se Puška za sebe.

Taj bezvredni komad nakita bio je poklon koji je Puška kupio samom sebi da bi obeležio dvadeset godina rada u pozorištu. Na poledini je ugravirao *Za Petra Petrovića, glumca* i sa ponosom ga je tresnuo pred suprugu Daru, koja je bila uverena da od kolektiva neće dobiti ništa – kao što uostalom i nije – jer ga ne šljive ni dva posto. Kao što to biva sa lažima – a verujte mi na reč, Puška nije čovek koji pribegava lažima – i ova je zaživela onog trenutka kada je Puška ubedio samog sebe da mu je upravnik teatra uručio časovnik. Od njega se nije odvajao, pa čak ni kada se pokvario, jer je smatrao da mu je svojevrсна amajlija, iako mu ništa dobro u životu nije doneo, sem jednog – manje nipodaštavanja od žene.

Pošto je radnik mrtvačnice zavrležao tu *amajliju* u sanduk, u deo gde će kasnije Puški biti položene noge, njegov kolega je ugasio cigaretu u tacni i konačno se pridigao. Uz jedno „oruk“ prebacili su i telo u drveni kovčeg, kao kada se meso ubacuje u položeni zamrzivač. A onda u istom maniru tresnuše i poklopac sanduka, ostavivši ponovo Pušku u mraku. Nedugo potom stigao je automobil pogrebnog preduzeća *Dok nas smrt ne rastavi*, pa se ova dvojica oprostiše od Puške trljajući šake, već spremni za novi posao.

U toku vožnje Pušku je počela da hvata panika. Kako se približavao čas njegove sahrane, tako je u njemu rastao strah. Mrak i teskoba između četiri drvena zida biće njegova večnost. Bez para, bez hrane, bez ljudi – dobro, to je i mogao nekako da svari – bez mobilnog telefona, a samim tim i mogućnosti da nekome javi ukoliko mu pozli, pa i bez lekova... Zarobljen. Pokušavao je da dohvati sat, ali to je bilo nemoguće. Pretrnuo je. Iako je bio mrtav, mislio je da umire. Uz to, javljao mu se hronični bol u leđima i vratu, koji je godinama vukao i ma koliko se prevrtao u sanduku, nije mogao da pronađe odgovarajući položaj.

Sve ovo je greška. Ja ovo ne mogu, paničio je Puška poput mladoženje koji u poslednjem trenutku želi da odustane od svadbe. *Moram da izađem odavde, pa nek ide život!*

I tada je, baš u pogrebnom karavanu sa lošim amortizerima, tvrdo odlučio da odbije da bude sahranjen. *Otkazaću sahranu*, rešio je. *Valjda niko neće da zameri.*

Međutim, ostao je u kovčegu, uprkos napadu panike i bola, i kada je nakon kraće drmusave vožnje izvučen iz pogrebnog vozila i kroz špalir ožalošćenih prebačen na čelični sto grobljanske kapele.

U memljivoj betonskoj kapeli, zaklonjena od kiše, novopečena udovica Dara Petrović prima izjave saučešća i brine o tome da nešto ne pođe po zlu. Debeljuca upakovana u crnu haljinu sa plastičnom cvetnom dekoracijom na desnom ramenu i lepuškastim licem pod ufrčkanom plavom kosom previše je truda uložila u organizaciju ove sahrane. Zato pazi na svaki detalj i u svemu traži manu.

Plaši se da je žito prekuvano, nije zadovoljna ni kolačima sa bademom koje je po preporuci naručila od jedne žene, a domaću rakiju i vino koje je kupila u lokalnom supermarketu još nije ni probala. Na sve to, muku su joj zadavali i sin Andrej, kojeg nigde nije bilo na vidiku, i njena dementna majka, koja je neprestano iz invalidskih kolica ponavljala kako je *lepa svadba*, zahtevajući da vidi mladu. Doduše, kada je stigao kovčeg, Dara se odobrovoljila. Bila je zadovoljna svojim smislom za estetiku, koji se ovog puta ogledao u sanduku sa ugraviranim kalama odabranom za muža.

Ona stoji na ulazu dok prilaze komšije iz zgrade sa skromnim buketima cveća, pa téče i tetke koje brišu oči krajevima

marame i pružaju povećé plastične vence, te prijatelji sa kojima se Puška i Dara godinama nisu videli i koji ponavljaju *strašno, strašno*. Dara svakom pruži ruku, zatreperi sitnim ugalj-okicama i potom poljubi triput, ali tako da napadno nakarminisanim usnama ne dodiruje obraz onoga koga ljubi, već bi cmakanje ostajalo negde u vazduhu.

Naposletku su stigle i Puškine kolege iz pozorišta, predvođene zdepastom figurom upravnika Noce, koji je smatrao da će biti najprikladnije da se na sprovodu pojavi u pozorišnom kostimu srpskog oficira iz Prvog svetskog rata.

„Moje najiskrenije saučešće, jebiga“, reče upravnik Noca. „Strašan gubitak za naš ansambl, niko nije umeo da puca iz rekvizite kao što je to on znao.“

Dara mu zahvali i progundá kako je, ako ga već toliko ceni, mogao bar da mu u lobiju pozorišta organizuje komemoraciju. Noca se napravi da ne čuje, samo odmahnu rukom i ponovi: „Strašan gubitak.“

Nakon svih procesija u kapeli, a potom i u maloj grobljanskoj crkvi, gde je sveštenik Mihailo očitao molitvu za Puškinu dušu, svaki put pogrešno izgovarajući njegovo ime uz *rab Božji*, okupljeni se zaputiše ka parceli, na vrhu brda, u drugom redu. Kiša je padala sve jače i upornije, stvarajući lepljivu smesu od blata na stazi po kojoj su se ožalošćeni kretali. Iz crne kolone koja se šarenela od plastičnog cveća i kišobrana čulo se šaputavo *šteta; mlad čovek; eh, kako smo se mi pre jedno desetak godina družili; pa i nije bio loš glumac; kao i ma i meni je visok pritisak, sutra, života mi, idem kod lekara*.

Do Dare, koja je s mukom po uzbrdici gurala svoju majku u kolicima, probi se njena komšinica Slavica; neobično bleđa žena dugačke crne kose, sa velikim dlakavim mladežom u obliku granica Evropske unije iznad usne, na desnom

obrazu. Ona je i sada, kao i uvek, tandrkala – glasno i bez pauza. To torokanje najčešće je dolazilo do izražaja na sastancima Udruženja udovica, gde je, kao žena koja je pokopala čak trinaest muževa, uživala funkciju predsednice.

Uхватила je Daru pod mišicu. Stiskala ju je i naplakivala, govoreći da joj je žao Petra jer je tobože bio divan čovek, mada je nemalo puta Daru terala da ga se ratosilja. *Šta će ti taj mlohavi nesposobni trećerazredni glumac? Da je bar glumačka gromada kao što je, recimo, Dragan Nikolić ili Bred Pit... ili čak Stanislavski, Petrov kolega iz pozorišta. Bolje ga sahrani.* Sada kada je zaista sahranjivala svoga muža, Dara je bila kvalifikovana za članstvo u njenom udruženju. Dopadala joj se ideja da postane deo jedne takve organizacije, ali joj se više sviđalo to što Slavica, kao pogrebni stručnjak sa velikim iskustvom, hvali organizaciju sahrane.

„Daruška, moram da ti kažem da je ovo jedna fantazija od pokopa“, reče Slavica.

„Stvarno to misliš?“

„Ma najstvarnije! Ti znaš da ja imam šlifa za ove stvari“, uskliknu ova prekaljena udovica.

„Ako neko ima, to si ti.“

„Onda mi veruj kada ti kažem da je ovo jedna fantazija. Prvo, došlo je mnogo ljudi, i mladih i starih, lepe su ti korpice za kolače, a i u toj haljini izgledaš ne kao udovica, nego kao udavača...“, reče Slavica, pa uzdahnu:

„Šteta što Petar ne može da vidi svoju sahranu.“

„Oh, tako je to u životu, propuštamo najlepše stvari“, reče Dara.

„Nego, gde je grobno mesto?“, začu se glas nekog rođaka.

„Evo ga“, Dara uperi kažiprst na mesto gde su se dva olinjala grobara dodavala neobeleženom flašom, ispred brdašca od nakvašene zemlje.

„Stigli smo“, reče.

„Auu, što je dobra lokacija“, nastavi Slavica. „Deluks! Fantazija! Pa ceo grad se vidi kao na dlanu. Ja sam trinaest muževa razbacala svuda po groblju, ali iako su im sahrane bile projektno finansirane, nisam uspela nijednom od njih da obezbedim ovako dobro mesto.“

„Nasledili smo to grobno mesto. Tu su sahranjeni Petrovi roditelji.“

„Opa, znači višespratnica“, reče Slavica. „Bravo! Bravo! Mila moja, ja bih ovde kuću sagradila.“

Dara se naslađivala Slavičinim pohvalama, a onda opet napravi grimasu ucveljene udovice.

„Jedino, bre, ne znam da li mi suze dolaze do izražaja zbog kiše.“

„Ma ne pričaj gluposti, mila moja Daruška, i ne budi skromna. Prvo, ovo nije kiša, nego kišetina, a drugo, baš zbog nje, sahrana izgleda kao na filmu. Sećam se kada sam sahranjivala šestog... Ne... četvrtog muža... Milivoja... bio je sunčan dan... A meneee... živ sram pojeo. Izgledalo je kao piknik, a ne kao pokop. A tvoje suze su tako šik i postojane. Ni poplava ne bi mogla da ih sakrije. Pa ti još i ta crna maskara tako dobro ide uz njih. Moraš da mi kažeš gde si je kupila. Sigurno je inostrana.“

Dara je pucala od zadovoljstva. *O ovoj sahrani će se mesecima pričati*, mislila je dok su joj se usne razvlačile u smešak.

Ispred rake spustiše kovčeg sa Puškom, uz dogovor da ga ne otvaraju zbog upornog pljuska. Tad iz mase u crnom istupi prvak drame Narodnog pozorišta Stanislavski – vazda teatralan, ruska škola glume – koga je Noca zamolio ili bolje rečeno naterao da izbesedi nešto kolegi u čast. Rado je prihvatio ovaj zadatak, ne toliko zbog Puške, već zbog toga što se oduvek divio smrti i onome što ona predstavlja. Počeo je

da deklamuje replike iz predstava u kojima je glumio, a koje su ga asocirale na smrt. Bez nekog smisla i reda.

„Op, trt, život ili smrt!“, teatralno nastupi Stanislavski.

Nije mu se dopalo što je u ravni sa publikom, pa pogledom potraži neko uzvišenje. Tako mu krov jedne omanje grobnice postade pozornica.

„Takvi se ljudi ne rađaju dvaput... Pa ne kažem ja da smo baš rođena braća, ali tek, rod smo. I mogao je, vidiš, tom prilikom da mi kaže: Agatone, brate, ja imam dosta njih u familiji, ali ne! Nešto je trulo u državi Danskoj. A svaki dobar lekar bi trebalo da umre sa svojim pacijentom... Oh, kakva je baklja to što svetli zalud, za crkve i šuplje lobanje. U grobnici se Kapuletovih to, kanda, sija!“

Usledi aplauz. A onda i plač i naricanje. Na reči Stanislavskog skoro da niko nije ostao imun, a činilo se da ih je sa najvećim uživanjem prihvatila Slavica, koja uskliknu „bravo“, a zatim i „hoćemo još“ sa sve koketnim pogledom kojim je streljala izvođača. Stanislavski, koji je gajio afinitete prema starijim ženama, namignu Slavici.

Puška se prevrnu u sanduku.

Dok su grobari pripremali dva prsta debele kanape, poput onih na brodovima ili za vešanje odmetnika na Divljem zapadu, pomoću kojih će Puškinu lađu spustiti u beskrajni zemljani okean, ožalošćeni primetiše da im se približava kratko ošišana okrugla figura u crnoj trenerci. Bio je to Puškin sin Andrej. Mladić od svoje dvadeset tri godine, velikog stomaka i odsutnog pogleda landarao je udovima dok je koračao ka ožalošćenima. Izgledao je kao da nema kostiju u telu. Teško je disao.

„Majkin sin!“, uskliknu radosno Dara, a onda, kada je Andrej sasvim prišao, podviknu:

„Prvo, javi se ljudima, a drugo“, opali mu šamar, „gde si ti dosad, pička ti materina? Pa ocu si mogao sahranu da propustiš.“

„Izvini, mama, ono, išo sam da vidim Omčin grob. Ne’š da veruješ. Odma’ je tu. Praktično, Petrov komšija.“

„Majkin sin, kako si samo porastao“, reče Dara, a onda se obrati ostalima:

„Je l’ vidite koliko on samo stvari zna?“

I baš tada, dok su se komšije i rodbina punih usta, sa plastičnim čašicama i papirnim korpicama u rukama, razgaljeni smejali na viceve jednog brkatog teče; dok je upravnik Noca glasno razgovarao telefonom pominjući nekakve uspešno izvršene partijske zadatke; dok je Stanislavski upisivao Slavičin broj telefona; dok je Darina majka iz kolica pitala *kada će prvi ples?*; dok je sveštenik Mihailo krišom sa grobarima ispijao rakiju iz neobeležene flaše; dok je Dara sa ponosom u očima slušala sina kako priča o tome kakva je legenda bio taj Omča, koji je svoje samoubistvo prenosio uživo na društvenim mrežama, a eto, sahranjen je na nekoliko metara od Puške; Puška je presekao: odlučio je da ustane iz sanduka.

Panično je sklonio poklopac kojim je kovčeg bio krunisan. Ošamućen, kao posle dugog sna, iskobeljao se iz drvene kutije. Izvukao je sat i prikačio ga na ruku, a zatim je izvukao i košulju iz pantalona. Potom je jednim njenim krajem obrisao zamrljana stakla naočara, pa ih stavio na nos da bolje vidi ožalošćenu skupinu koja je razdragano kisnula oko njegovog groba.

Niko ga nije primetio kada je uz glasno pucketanje, sa bolnim izrazom lica, ispravio kičmu i protegao ruke, pa čak ni kada je načinio dva-tri koraka do prvog spomenika sa bronzanom bistom mladog komuniste, o koji se oslonio šakom. Pa ni kada je, mrtav kakav je bio, sa dozom stidljive odlučnosti izjavio:

„Ja ne mogu da budem sahranjen.“

3

Kao i mnogi, i Puška je u mladosti često razmišljao o sopstvenom pogrebu. Zamišljao je ucveljena lica onih koji su došli da ga otprate na večni počinak, kako stoje nad njegovim telom žaleći zbog svačega izrečenog i neizrečenog. Zamišljao je kako ga limeni orkestar uz *Posmrtni marš* dostojanstveno prati do rake, koju potom ožalošćeni zatrpavaju gomilom svežih crvenih ruža. Zamišljao je i kako se Jovana Belić, devojka u koju je u to vreme bio zaljubljen, baca na sanduk što tone u zemlju i govori da želi da bude sahranjena sa njim, ali to nije bitno za ovu priču.

U svakom slučaju, ništa se od toga nije obistinilo. Dobio je burlesku. Ljude koji su došli da se malo naslade što su ga pretekli u životnoj trci, one koji su došli tek zato što tako mora i što je takav red, one koji sada žderu i piju nad njegovim telom, večito nadrždanu ženu i materinu mazu od dvadeset tri godine koja mu je kasnila na sahranu i koja ne vidi dalje u životu od nekakvog internet selebriti samoubice sa potpuno prikladnim nadimkom Omča. Dobio je ljude koji ga suštinski nisu primećivali ni za života, pa čak ni sada

kada je, suprotno svom plašljivom karakteru, odlučio da se usprotivi sopstvenom upokojenju.

Pušku van sanduka najpre je spazio sin Andrej.

„Ćale je živ!“

Majka ga pomilova po glavi.

„Naravno da je živ, sine. U tvom srcu tata će uvek da bude živ.“

„Stvarno sam ustao iz groba. Boli me kičma“, reče Puška protežući ruke kao nakon spavanja. Ovog puta bio je glasniji, rešen da skrene pažnju na sebe.

Darini receptori za sluh godinama ranije su postali imuni na Puškin glas, pa ga ni ovoga puta nije čula. Nastavila je da čavrlja sa prisutnima, istovremeno milujući sina dok je ovaj bezuspešno pokušavao da joj usmeri pažnju na oca, koji je već koračao ka njima.

Tada je Pušku primetio jedan grobar. Zvao se Goran, imao je ukupno osam zuba u vilici, kožnu bolest i gustu raščupanu kosu; ali to nije bitno za ovu priču.

„A be, ovaj se stvarno povampirio“, prekrsti se grobar.

„Ti“, reče Dara, „ako budeš popio još jednu rakiju, neće vampiri da ti se priviđaju nego i bela mečka, bre, ima da ti zaigra.“

Međutim, tad se umeša upravnik pozorišta Noca u vojničkom kostimu i u neverici izusti:

„Jebiga, stvarno je živ.“

I tada nastade muk. Sve oči, poput pozorišnih reflektora, odjednom su bile uperene u Petra Petrovića Pušku, koji je u mokrom odelu stajao pred njima, prstima prolazeći preko bolnih pršljenova. Šokirani ovakvim prizorom, grobari se istog trena otrezніше. Tišinu je naposletku razbio otac Mihailo gromoglasnim usklikom: „Vaskrsenje!“ Slavica vrisnu i pade u nesvest. Razbila bi glavu o obližnji spomenik da je

Stanislavski nije pridržao. Sahranila je trinaest muževa, ali ovako nešto nije videla.

Puška se osmehnu. Ne zato što se razonodio, već je to bio odgovor na trenutnu neprijatnost; njegov odbrambeni mehanizam, koji mu je izranjao sa lica svaki put kada bi se osećao neugodno.

Darinka se pak nije smejala. Njoj ništa nije bilo zabavno. Kao nekome ko je manično bio opsednut kontrolom, činilo joj se da Puška namerno sabotira njenu savršenu organizaciju sahrane. Od melodramatičnog filma u kojem je imala glavnu ulogu, postao je film strave i užasa u kojem je žrtva.

„Petre, šta izvodiš to?! Da si se momentalno vratio u sanduk!“, dreknu Dara.

„Ne mogu“, reče nesigurno Puška, dok je desnom rukom masirao vrat. „Boli me kičma.“

„Momentalno!“

„Ne mogu, Daro. Stvarno mi je neudobno. Pokušavao sam da pronađem odgovarajući položaj, ali... ali čovek unutra ne može ni da mrdne. Žulja me i...“

„Ma ko te, bre, pita da li je udobno ili neudobno?“, prekinu ga Dara, koja je kipela od besa. „Izabrala sam ti baš lep sanduk.“

Puška, koji je izbegavao da Daru pogleda direktno u oči, baci brz pogled na sablažnjena lica ljudi oko sebe.

„To niko ne spori, stvarno je lep, ali... prvo, neudobno mi je, drugo, nisam poneo lekove, još su me i opljačkali, tako da sam bez dinara, a i koliko shvatam, ja neću moći da izlazim iz groba... Tako da ćemo morati da odložimo sahranu“, reče napuklim glasom. „Makar za dva ili tri meseca. Ili još bolje, dve-tri godine... Sada stvarno ne mogu.“

„Ma ko te pita da li možeš ili ne možeš? Sve je već plaćeno, a ti dobro znaš da mi para za bacanje nemamo.“

Puška obori pogled. Uze da okreće kazaljke na pokva-
renom satu.

„Petre, ne kidaj mi nerve! Nemoj da mi upropaštavaš ovaj
dan! Nemaš pojma koliko sam se trudila oko organizacije.“

„A da odložimo sahranu makar dok mi ne prođu leđa?“,
popuštao je Puška.

Dari je ponestajalo strpljenja. Zagradi ka njemu krupnim
koracima poput tenka spremnog da ga pregazi, ali se zaustavi
tik uz njega.

Dreknu:

„Ma šta, bre, izigravaš sada? Je l' si mrtav ili si živ? Ako
si živ, izvini se ljudima, vrati im cveće i sveće, pa da idemo
kući... Ako si mrtav, da si se odma', bre, vratio u sanduk!“,
gurkala ga je besno prstima u grudi.

„Ne... ne... mislim da nisam živ. Samo me boli kičma,
a i smrzô sam se u mrtvačnici. Mislim i da mi je pritisak
skočio... Ali da sam živ, nisam“, reče Puška i mahinalno se
maši zgloba šake da izmeri puls.

Tamo nije bilo otkucaja.

„Pa ako nisi živ, što se, bre, čoveče božji, lepo ne vratiš u
sanduk, pa da se razilazimo kô sav normalan svet... Pogledaj
kakvo ti je sada odelo. Dva sata sam ga peglala. Pogledaj
cipele... ceo si se usvinjio. E sada ćeš takav štrokav i pokisô
da budeš sahranjen.“

„Ama, neću da budem sahranjen.“

„Hoćeš, hoćeš... Tako mi boga, hoćeš!“

„Neću! Boli me kičma i tesno mi je unutra... Kako bih
rekao... nije mi prijatno.“

„Pa i ne ideš tamo da bi ti bilo prijatno, Petre, nego zato
što si mrtav. Misliš da je meni bilo mnogo prijatno u bra-
ku. Ali šta je trebalo? Da se, bože me prosti, razvedem? Da
pukne bruka?“